

1985

DE PROOSTKOERIER

=====

Uitgave van de historische vereniging De Proostdijlanden
(Mijdrecht, Vinkeveen, Waverveen en Wilnis)

Het dorp MEYDRECHT omstreeks 1745

1e Jaargang no 1 - 1985

De Proostkoerier

Een uitgave van de Historische Vereniging

De Proostdijlanden.

Gevestigd te Mijdrecht.

Statutair opgericht 20 september 1984.

Secretariaat: G. van Stoutenborchstr. 53

3641 DK Mijdrecht

tel: 02979-4290

De contributie bedraagt f 15 , - per kalenderjaar.

De Proostkoerier verschijnt minimaal 3 maal per jaar.

Losse nummers f 2 , - , leden en donateurs gratis,

Redactie;

Ans van der Harten

A. Turkenburg

Medewerkers:

Cor Jacobs

Jack de Rooy, drukwerk

Redactieadres: Ans van der Harten, Rietgors 3, 3641 ZA Mijdrecht

tel: 02979-5191

Inhoudsopgave:

• van de redactie.....	3
• voorwoord van de voorzitter.....	4
• voorwoord burgemeester D. Haitzma.....	5
• voorwoord burgemeester Th. Elsen.....	7
• voorwoord burgemeester D.M. Boogaard....	8
• bodemvondsten Waverveen.....	9
• Torenspts kwam naar beneden.....	11
• Interview met Piet Gille.....	15
• rekreatie in en om Vinkeveen.....	18
• kaart van Holland en Utrecht.....	20
• mededelingen van het bestuur.....	22
• aanmeldingsformulier.....	23

Afbeelding voorblad:

"Veentripper"

Met toestemming van het

Ned. Openluchtmuseum, Arnhem.

MIJDRECHT

"Met volle kracht vooruit"-zo kan men het best het enthousiasme aangeven waarmee de historische vereniging De Proostdijlanden" van start is gegaan. Met volle kracht vooruit om terug te kunnen zien in het verleden. En een verleden ligt hier-in het werkingsgebied van de vereniging, te weten het grondgebied van de gemeenten Mijdrecht, Wilnis, Vinkeveen en Waverveen.

Graven in de historie-soms letterlijk soms figuurlijk om véél, zo mogelijk alles te weten te komen hoe het vroeger was.

Dit is een van de doelstellingen van de historische vereniging. Historie is iets waarmee alleen de ouderen zich bezig zouden houden, is de algemene opvatting welke er heerst. Dit blijkt volkomen onjuist te zijn. Een flink aantal jongeren is lid van de vereniging en zij doen enthousiast mee.

Een aantal interessante lezingen en exposities hebben wij al gehad. Deze waren zó enorm leerzaam en boeiend dat het om herhaling vraagt. Diegenen welke al lid zijn van onze vereniging kijken hier verlangend naar uit. Belangstellenden zijn bij ons altijd van harte welkom.

De uitgave van dit blad zal er toe bijdragen dat de belangstelling van velen voor de historie wordt gewekt. Dat is ook mijn grootste wens!

Ik wens de redactie van het blad veel succes toe.

J.L.M. Brugmans
voorzitter.

MIJDRECHT

Met genoegen schrijf ik dit voorwoord bij de eerste publicatie van de historische vereniging, die met inspanning van de leden tot stand is gekomen. Reeds enkele jaren koesterde ik de hoop dat er in Mijdrecht zoveel mensen geïnteresseerd zouden zijn in de geschiedenis van deze streek dat een historische vereniging zou kunnen worden opgericht. Meer dan 40 mensen hebben zich sinds januari 1984 bij de vereniging als lid aangemeld en daaruit blijkt toch een bijzondere belangstelling voor hetgeen zich in de loop der eeuwen in deze gemeente heeft afgespeeld. Steeds wanneer er weer een stukje van de geschiedenis bij een herdenking, een jubileum, het raadplegen van archiefstukken etc. naar boven kwam, nam ik daarvan met grote belangstelling kennis en vaak betreurde ik het dan dat er niet meer gegevens waren en dat de medewerkers, die bij de gemeente hun normale dagelijkse taken vervullen, geen tijd en gelegenheid hadden voor diepgravend onderzoek. De historische vereniging heeft vele vrijwilligers en geïnteresseerden bijeen gebracht voor de inventarisatie van bronnen, het verrichten van onderzoek etc. In dit verband zal 1985 een belangrijk jaar worden omdat wij bij gelegenheid van het 900-jarig bestaan van de gemeente de publicatie van een tweetal boeken tegemoet mogen zien. Ik heb er alle vertrouwen in dat deze boeken een enthousiast onthaal en gretig aftrek zullen vinden; deze boeken vormen een degelijke aanzet voor het onderzoek dat de leden van de historische vereniging al zijn begonnen. Kennis van onze eigen plaatselijke geschiedenis is naar mijn mening van groot belang omdat die geschiedenis een onderdeel vormt van onze cultuur, waarvoor wij niet genoeg waardering en respect kunnen hebben. Via de geschiedenis wordt duidelijk hoeveel vroegere generaties er voor over hebben gehad om te bouwen aan de vorm, die de samenleving nu heeft. Ik denk daarbij aan de moeizame droogmaking van het veengebied, de bouw van kerken en scholen, en dat alles met primitieve en beperkte middelen, door voorvaderen, aan wie geen leed of tegenspoed bespaard bleef. Ik hoop van harte dat de leden van de historische vereniging veel van hetgeen nu nog verscholen ligt over de geschiedenis van Mijdrecht in archieven, plakboeken, tijdschriften etc. aan het daglicht weten te brengen en dat zij met veel enthousiasme en doorzettingsvermogen deze informatie voor de inwoners toegankelijk weten te maken..

Ik wens hen daarbij veel succes toe.
Moge dit nieuwe blad vele jaargangen tegemoet gaan, in een grote oplage en te zijner tijd in vele Mijdrechtse gezinnen als geliefd verzamelaarsobject worden bewaard.

De burgemeester van
Mijdrecht.
D. Haitsma.

VINKEVEEN

De Proostdijlanden.

Een naam die mij bevalt: welluidend en met wortels in een ver plaatselijk verleden. En omdat ik hecht aan goede namen zou dat alleen al een reden kunnen zijn om De historische vereniging De Proostdijlanden met warmte te verwelkomen.

Natuurlijk is er meer. Dat er nu een vereniging tot stand is gekomen die zich met de geschiedenis van onze dorpen gaat bezig houden is om verscheidene redenen van belang. Je zou kunnen denken aan de betekenis daarvan als voedingsbodem voor wat kitscherige nostalgie, maar dat bedoel ik dus niet.

Kennis van vroeger, van herkomst, van de wortels, kan een extra dimensie geven aan ons bewustzijn en kan onze eigen situatie, leefwijze en denkwijze wat relativeren en in perspectief plaatsen. Net zoals het echte reizen dat kan (ik bedoel daarmee niet aan het strand liggen in Benidorm of Dubrovnik), net als selectief lezen dat kan.

Zich voor de geschiedenis van zijn eigen streek interesseren versterkt bovendien de band daar mee.

Met meer kennis van ons verleden valt daarenboven het heden beter te begrijpen en de toekomst wijzer te benaderen.

Alstublieft, wat wilt u nog meer. Als u dit alles wat te veel van het goede vindt, dan kan het al genoeg zijn om een gerichte nieuwsgierigheid te bevredigen (die bron van alle wetenschap) en dat bij voorkeur samen met anderen, kortom in het verband van deze nieuwe vereniging. Dat kan nog gezelligheid geven ook-en de banden tussen onze dorpen verstevigen.

Ik hoop dat deze historische vereniging zal bloeien en samenbinden.

Th. Elsen,
burgermeester van
Vinkeveen.

WILNIS

Steeds meer verschijnen artikelen in tijdschriften en worden boeken gepubliceerd over historische onderwerpen.

Te merken is dat er een hernieuwde interesse ontstaat in alles wat te maken heeft met onze geschiedenis. Bij sommigen is dat uitsluitend nostalgie. Anderen daarentegen zien het belang in van het kennen van gebeurtenissen uit het verleden om daarmee het heden beter te begrijpen en, voor zover mogelijk» de toekomst beter te bepalen. In mijn, overigens nog korte, verblijf in het gebied van De Ronde Venen is mij opgevallen dat er in ons gebied zo weinig is gedaan aan het verzamelen en te boek stellen van geschiedkundige gegevens. Gelukkig wordt daar nu, bij de gelegenheid van de 900-jaar feesten van Mijdrecht en Wilnis, enigermate in voorzien.

De schrijvers van het boek over Wilnis (titel; Van Wildernis tot Ronde Venen) verzekeren mij echter dat nog veel materiaal aanwezig is en om nadere studie vraagt.

Ik ben blij dat de vereniging in staat zal zijn ons, (inwoners van de Ronde Venen-gemeenten) te helpen onze streek steeds beter te leren kennen. Mocht daarbij de hulp van het gemeentebestuur van Wilnis nodig zijn (bijv. door bestudering van archieven) dan zal die gaarne gegeven worden.

D.M. Boogaard
burgemeester van Wilnis,

Van mevrouw van de Gronde ontving de Vereniging een reproductie van een oude kaart van het vroegere Holland en Utrecht. Duidelijk is hierop ons werkgebied te herkennen (Meijert, Willes, Waveren en Vinckeven).

Deze kaart is een verkleining van een nieuwe kaart die in 1537 door Jacob van Deventer werd gemaakt in opdracht van de Staten van Holland. De verkleining werd in de eerste systematische kaartverzameling opgenomen welke als boek in 1570 te Antwerpen werd uitgegeven onder de titel *Theatrum orbis terrarum*.

TORENSPITS KWAM NAAR BENEDEN

Na een korte periode van vorst, was na de Kerstdagen van 1914 door het draaien van de wind naar het zuid-westen de dooi ingetreden. Deze zuid-westen wind wakkerde spoedig aan tot een zware storm en ging gepaard met veel regen en natte sneeuw.

In de nacht van zondag 27 op 28 december was de storm aangegroeid tot een ware orkaan, welke over het vlakke land van Noord-west Utrecht vrij spel had. Het was dan ook te begrijpen dat menig inwoner van Vinkeveen, die zondagavond met nog meer zorg dan gewoonlijk de luiken voor zijn ramen sloot en met bange vrees de nacht half wakend in de benauwde bedstee doorbracht.

Toch zullen weinigen vermoed hebben wat voor onheil deze orkaan 's nachts zou aanrichten, waarvan na zeventig jaar nog alle dagen in Vinkeveen het resultaat te zien is.

In deze nacht bezweek namelijk de grote slanke torenspits van de amper 30 jaar te voren gebouwde R.K. Kerk.

Met zijn ranke spits was de toenmalige toren één der hoogste punten van het Stichtse platteland en een echte trots van de Vinkeveense inwoners. De toren stond er dan ook als een baken voor de vaak reislustige Vinkeveners, die hun producten zoals turf, zuivel en vee in de steden Amsterdam en Utrecht uitventten of "martten".

Tijdens de terugtocht kon men de toren al kort na het verlaten van deze steden waarnemen. Het is haast onbegrijpelijk dat de nog vrij nieuwe toren het bij deze orkaan niet heeft kunnen houden.

Als oorzaak wordt wel eens aangevoerd, dat de torenbalken door een constructie-fout regelmatig door het regenwater zouden zijn aangestast, waardoor zij aan de ondereinden half waren, vergaan.

Hoe het ook zij, een feit was dat de toren met donderend geraas naar beneden kwam.

P. Koster.

TORENHAAN KWAM IN 'T KIPPENHOK

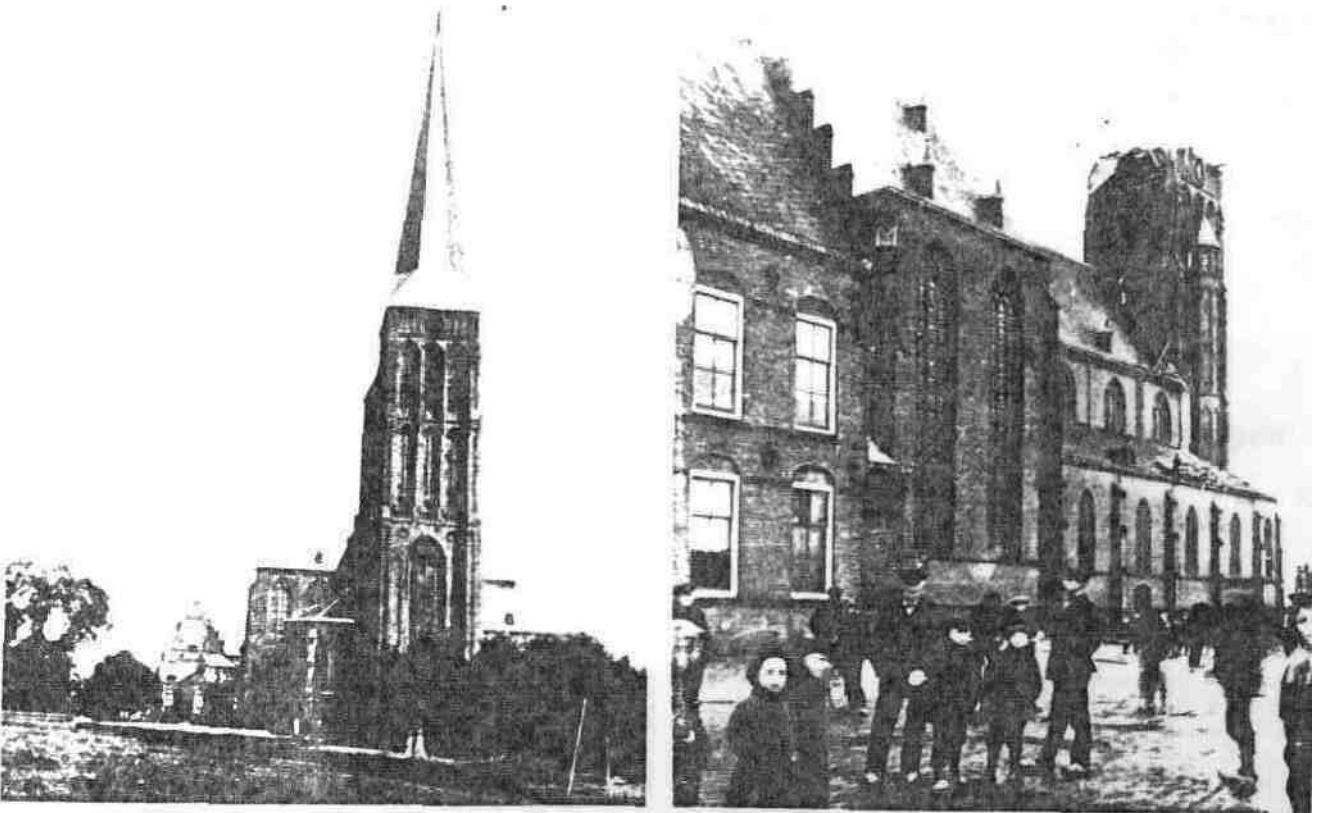
Een mooie anekdote hierbij is altijd het verhaal, dat de torenhaan 's morgens werd terug gevonden in het kippenhok van Frans Bellersen, een vooraanstaand zakenman, die woonde in de tegenwoordige supermarkt van van Wijngaarden.

Opmerkelijk is dat de omgeving van de Kerklaan-toen nog Kerkweg geheten de afgelopen zeventig jaar zo sterk veranderd is.

In 1914 was de Kerkweg nog een smal onverhard pad, dat één van de verbindingen vormde met Mijdrecht.

Deze weg was toen nog geheel onbebouwd, terwijl men met een praam vanuit de Ringvaart langs de Kerkweg helemaal tot aan de Herenweg kon varen. Aan het einde van de Kerkweg vormde de later afgebrande brugwachterswoning van Cees Hofmans de enige behuizing.

P. Koster.

OOK HERVORMDE KERK KREEG SCHADE

Niet alleen de R . K . toren-of zoals men toen schreef de R.C.toren- moest het bij deze orkaan ontgelden, ook de oude Hervormde Kerk kreeg schade. In deze nacht stormde namelijk ook de haan van deze torenspits af. Deze kerk werd in de dertiger jaren na een brand gesloopt en stond schuin achter de toen nog ingebruik zijnde openbare school, nu het Hervormd Verenigingsgebouw.

Alleen de begraafplaats geeft tegenwoordig nog aan dat hier vroeger de kerk heeft gestaan. Hoewel de windvaan op de Hervormde Kerk nog verschillende jaren zijn taak heeft kunnen verrichten, is na de storm de R.K.torens spits nooit meer in zijn oude vorm hersteld.

De krappe geldmiddelen tijdens de Ie wereldoorlog of misschien andere oorzaken zijn er de schuld van geweest, dat men besloot om niet meer zo 'n hoge spits te bouwen.

Hoewel de spits na het herstel veel stomper is geworden, werd de toren zelf ruim 5 meter hoger opgetrokken dan te voren.

Boven de enigszins op gotische spitsbogen lijkende galmgaten, kwam nu nog een rij bogen, die er vroeger niet waren. De wijzerplaten van de klok staan tegenwoordig dan ook hoger dan voorheen, terwijl er nu ook een omloop boven op de toren is gekomen.

Dit laatste zal voor de weinigen die. zich de moeite zullen getroosten eens naar boven te klimmen zeker een aanwinst betekenen.

P . Koster.

WEINIG LAST VAN ZO'N STORMPJE

Aan de andere kant van de Vinkeveense plassen had men tijdens deze orkaan heel andere zorgen. Daar stonden de watermolenaars voor de moeilijke vraag of zij bij dit opstuwende water, moesten malen of niet. Opmerkelijk was dat op beide molens aan de Vinkeveense plassen neefs zaten, die beide Jan Griffioen heetten. Jan Griffioen Arie-zoon de watermolenaar op de toenmalige molen van "Bon" besloot die nacht niet te malen, terwijl zijn neef Jan Griffioen Kein-zoon de zeilen van zijn wieken -die een spanwijdte hadden 26 meter- oprolde en door ging met malen.

De molen van Griffioen A. zn (Bon) die tijdens deze orkaan aan de ketting lag, verbrak echter tijdens al dat geweld haar kluisters -en draaide met de kop een halve slag om.

De krachten die hierbij vrij kwamen moeten geweldig geweest zijn. Borden zeilen stormden van de wieken af en werden honderden meters ver weggegooid. Een geluk hierbij nog was dat de kop van de dol geworden molen scheef zakte en de wieken tegen de grond vast liepen. Het was postbode Hein Cretier die de volgende morgen, aan de Kade het nieuws van de Vinkeveense torens kwam vertellen. Men kan begrijpen dat de molenaar van de Plasmolen, die het noodweer zonder schade bleef malen, met een zekere molenaarstrots tegen de postbode vertelde, dat hij weinig last had ondervonden van zo'n stormpje.

P. Koster.

Eerder gepubliceerd in 1964 in Het Streekblad uitg. Lodewegen e . v . d . Neut Uithoorn en in Het Utrechtsch Nieuwsblad.

Mijdrecht was eigenlijk een rechte weg. De mensen liepen midden op de weg, want er waren geen trottoirs. Voor de huizen had je een straat van een meter breed. Alles was veel smaller dan tegenwoordig. De straat was aan de zijkant afgezet door een paal met een dwarshek. Al zou je op straat lopen, je liep toch altijd om dat hek heen. De straat werd goed door de bewoners onderhouden. Elke zaterdagochtend werd de boel geschrobt. Als je met smerige klompen op de schone straat liep, kreeg je als je niet oppaste met de bezem op je kop.

Naast de Hoofdstraat bestonden alleen nog de Kerkvaart, de Kerkstraat en de Nutslaan. Verder niets. Als je bij de Gereformeerde kerk stond zag je één boerderij, daar woonde Mur in. Nu de boerderij van Schuurman. Huisnummers waren er niet. De post wist alle adressen uit zijn hcofd. Je schreef gewoon naar Winkel 3e Bedijking. Mijn vader had een vreemde knecht, brieven aan hem werden geadresseerd: J. Man, molenaarsknecht te Mijdrecht. Klaar. De post wist alles.

Auto's mochten 15 km per uur rijden. Als ze harder reden, moesten ze stoppen. Je liet het wel uit je lichaam om harder te rijden, want het was verschrikkelijk hobbelig. De autohoorn kwam er vaak bij te pas.

Op de bovenstraat stonden banken, die bleven de hele week staan en niet alleen bij mooi weer. Bij regen werden ze omgekeerd. Jongeren zouden nooit banken weghalen, zoals tegenwoordig.

's Avonds kwamen de burens bij elkaar om te praten. Wij woonden waar nu Blokker woont, een beetje achteraf. Iedereen groette iedereen. De oude Van Geest met zijn lange pijp had het over de Eerste Wereldoorlog, die was toen net aan de gang. Hij zei: "Ja, ze zijn bij de Lot Haringen". Dat was Lotharingen. Alles was heel gezellig en gemoedelijk. Als er een vreemde voorbij ging, vroeg iedereen wie zou dat zijn? "Ja, die is bij van Geijn over". Nou ken je geen mens meer.

De straatverlichting bestond uit een ijzeren paal met daarop een vierkante petroleum lantaren met een deurtje. De lantarenopsteker kwam iedere avond met een trapje om de lantaren aan te steken, 's Zomers werden de lantarens onthoofd, dan moest je je in het donker zien te redden.

We liepen allemaal op klompen. Als je verloofd was dan liep je 's zondagsavond gearmd van Hofland naar Driehuis, Dat was "zie je nou wel ik ben verloofd."

Op de kerkvaart had je de scheepswerf van Stormberg. Liep je midden door de schuiten. Je had een helling en daar aan de andere kant maakten ze boerenschuiten. Liep je gewoon tussen door. Daar had je zo'n boom, dat ding dat je ronddraaide. Dan waren ze een schuit aan het opladen.

De post kwam drie keer per dag, om 9 uur, 4 uur en 7 uur. Hij had een lantaren met petroleum aan zijn borst hangen. Het versturen van een aanzichtkaart kostte 1 cent, de krant een 1/2 cent. Ik kreeg iedere week een krant uit Oosterbeek.

Mijn vader had een motorfiets, niet zo 'n knalding, maar zoiets als een brommer. Dat heette toen een stoomfiets. Het was met benzine en het was iets geweldigs. Ze kwamen allemaal kijken. Van mijn vader, Arie Gille, mochten ze erop zitten en in de hoorn knijpen. Hij ging bijv. een keer naar Utrecht, dan was hij in Maarsen en dan vlogen de jongens op een boerderij naar voren en namen hun pet af. Iemand op een stoomfiets moest bepaald wel iemand zijn ... Echt hoor! Een keer was hij naar Haarlem geweest. Op de terugweg wou ie niet meer. Moest hij lopen naar Mijdrecht met dat ding aan zijn hand. De volgende dag kwam hij bij v.d. Geer (waar nu Gijs Strijk woont). Dat was een man die verstand had van een stoomfiets. "Van de Geer m 'n stoomfiets rijdt niet meer". "Man je benzinekraan is dichtgetrild". Hij draaide hem weer open en rijden kon hij. De wegen waren zo slecht. M 'n vader bracht eens druiven mee, ook die kant uit. Komt ie thuis was het hele spul blauw. Door het gehorrel was het zakje plat. Velletjes zaten overal tussen.

De politie was één man, Klarenbeek. Het was een klein pittig kereltje. Ik zag hem nog in 1914 de papieren rondbrengen. Ook in De Hoef. Overal. 15 lichten moesten onder de wapenen, Die Klarenbeek, als je bijv. een rijbewijs hebben wilde, zei je "Klarenbeek ik wil een rijbewijs". Een paar dagen later kwam ie en kreeg je je rijbewijs. Dan gaf je hem 25 cent. Je hoefde niet proef te rijden. Ik was 18 jaar, ik had ook een rijbewijs. Ik heb ook autogereden vroeger. Dat was heel makkelijk, Ik heb verschillende mensen ook leren autorijden. Ik was dol op autorijden. Er waren geen asfalt, maar grindwegen, Dat stook verschrikkelijk. Het leren rijden ging heel eenvoudig, De leerling ging meteen naast je zitten. Ik weet het nog goed, ik moest een keer naar Zevenhoven naar een knecht van een graanhandelaar. Ik zei stap maar in. Ik deed het een keer voor. Nou hij. Hij moest bij een boer wezen. Ik zei: "ga niet over die brug, daar zak je doorheen", ik ga niet mee. Ga je allenig maar over". Hij kwam er goed over. Drie weken later stond er in de krant: de chauffeur van Chedon zakte met het hele geval door dat ding heen. Ik had een beetje schik. Hij kwam er goed van af.

De politie was ook belast met de klok opwinden in de toren. Hij was ook bode en nachtwacht was Jan v.d. Horst. Die was ook straatveger. Hij moest paardevijgen opvegen met een lange bezem en hij had een kruiwagen bij zich. Er lag nooit papier op straat. De mensen gooiden niks op straat. Om 12 uur moest hij de klok luiden. Ook bij begrafenissen en hij was ook nog nachtwacht. Wanneer die vent sliep weet ik ook niet. Hij was ook nog omroeper, met zo 'n blik om, dat ging zo: "ping, ping, Vandaag en morgen vers koevlees te koop bij Jan Felix, ping, ping". Ping was het eindsignaal,

Als je uitging naar Amsterdam, ging dat niet zoals nu dat je in de bus stapt, maar dan ging je naar Borst, die woonde waar nu de Lindeboom staat in het oude schaft-lokaal, Borst zei je dan, ik wil overmorgen naar Amsterdam. "Komt voor elkaar hoor" Dan kwam de omnibus voor. Daar konden voor 2 mensen zitten en achterin 6 en een paard ervoor. Bij de koetsier zitten was geweldig. Naar Uithoorn ging je langs die rottige wegen. Allemaal kuilen door paardesporen. Als mijn moeder naar de dokter ging, was ze daags daarna ziek. Moest ze overgeven van dat gehorrel. In Uithoorn begon het, een drama, dan zat je in de boot "De Volharding". Dat was heel klein. Zo'n trapje ging naar beneden, mooie koperen treden. Beneden was een hele grote tafel en de vrouwen zaten daar te breien en de mannen te kaarten of zo. Ik had liever limonade of chocolademelk. Dat was een gebeurtenis. Ik mocht op de bank gaan staan, schoenen uit, en door de patrijspoorten kijken.

wordt vervolgd.

P.W. Gille +/- 1914